

Hr Madis Timpson
Justiitsminister

15.05.2024

Riigikogu liikme kirjalik küsimus

Seoses prokuratuuri tegevusega

Lugupeetud justiitsminister

Prokuratuuriseaduse kohaselt on prokuratuur Justiitsministeeriumi valitsemisalas olev valitsusasutus, mis juhib kohtueelset kriminaalmenetlust, tagades selle seaduslikkuse ja tulemuslikkuse, esindab kohtus riiklikku süüdistust ning täidab muid seadusega prokuratuurile pandud ülesandeid. Sama seadus sätestab, et prokuratuur tegutseb, lähtudes prokuratuuriseadusest, muudest seadustest ning nende alusel antud õigusaktidest ning prokurör tegutseb ainult seaduse alusel ja oma veendumuse järgi.

Vastavalt seadusele juhib prokuratuuri peaprokurör. Prokuratuuri põhimäärus sätestab peaprokuröri ülesanded, milleks muuhulgas on:

- juhib prokuratuuri ja tagab sellele pandud ülesannete täitmise;
- vastutab prokuratuuri ja tema ametnike ning töötajate tegevust korraldavate õigusaktide õiguspärase ja otstarbeka täitmise eest;
- lahendab juhtivate riigiprokuröride ja juhtivprokuröride tegevuse peale esitatud kaebusi, kui kriminaalmenetlusseaduses ei ole ette nähtud teistsugust menetluskorda;
- teostab teenistuslikku järelevalvet prokuratuuris;
- tagab sisekontrolli süsteemi rakendamise ja siseauditi korraldamise prokuratuuris;
- teeb valdkonna eest vastutavale ministrile ettepanekuid prokuratuuri tulude ja kulude eelarve kohta ning tagab eelarve täpse ja otstarbeka täitmise.

Seoses eeltooduga ja tuginedes Riigikogu kodu- ja töökorra seaduse paragrahvile 147 palume Teil vastata järgmistele küsimustele:

1. Riigi peaprokurör Andres Parmas teavitas ametisse astumisel (03.veebbruaril 2020) justiitsministrit ¹, et jätkab tööd õppejõuna Tartu Ülikooli õigusteaduskonnas ca 3 tundi nädalas. 03. aprillil 2024 esitas Andres Parmas riigitöötaja iseteenindusportaali kaudu teavituse, et alates 26. aprillist 2021. aastast on ta olnud Rahvusvahelise Kriminaalkohtu ohvrite abistamise usaldusfondi nõukogu liige ja alates 1. jaanuarist 2022. aastast Sihtasutuse Iuridicum nõukogu liige. Lisaks selgus, et Parmas töötab Tartu Ülikoolis lektorina 0,5 koormusega ehk tema lepingujärgne koormus on 20 tundi nädalas, mitte varasemalt teatatud 3 tundi nädalas. Seega on Andres Parmas esitanud justiitsministeeriumile oma kõrvaltegevuse kohta ebatõeseid andmed ja jätnud esitamata (esitas tagasiulatuvalt) andmed oma kõigist kõrvaltegevustest olles sellega rikkunud ProkS § 30 ette nähtud tegevuspiirangut.

Kas riigi peaprokurör Andres Parmase seaduserikkumise kohta on alustatud menetlus (mis kuupäeval)?

2. Vastavalt prokuratuuri põhimäärusele peab riigi peaprokurör tagama sisekontrolli süsteemi rakendamise prokuratuuris (§ 8 lg 2 p 20). Juhtiva riigiprokuröri Taavi Perni suhtes on kohtud korduvalt tuvastanud rikkumisi (rikkunud kahtlustatava kaitseõigust ja omandiõigust, vassinud kohtule, survestanud kohtunikku lubamatu tõendiga, survestanud kahtlustatavat, käitunud ebaprofessionaalselt ja -eetiliselt). Sellise käitumise tõttu on Taavi Pern taandatud ka kohtumenetlusest.

Kas prokuratuuri järelevalveosakond on juhtiva riigiprokuröri Taavi Perni poolt toime pandud rikkumiste osas algatanud järelevalvemenetluse? Millisele seisukohale prokuröri seaduserikkumiste osas asuti?

3. Riigikohtu kriminaalkolleegium on tuvastanud, et riigiprokurör Vahur Verte on esitanud kohtule valeandmeid, võltsinud menetlusdokumente, kasutanud võltsitud menetlusdokumente, takistanud teadvalt menetlusosalise kohtueelsele menetlusele ilmumist ja loonud kunstlikult tõendeid ehk moonutanud kriminaalasjas tegelikke asjaolusid. Riigiprokurör Vahur Verte on toime pannud korduvalt rikkumisi, mida kohtud on pidanud vajalikuks ära märkida ja mille tulemusena on kulutatud miljoneid maksumaksja raha.

Kas prokuratuuri järelevalveosakond on juhtiva riigiprokuröri Vahur Verte poolt toime pandud (karistusseadustikus sätestatud) rikkumiste osas algatanud järelevalvemenetluse? Millisele seisukohale prokuröri seaduserikkumiste osas asuti?

4. Mitu menetlust on prokuratuuri järelevalve osakonnas, mille juht on Dilaila Nahkur – Tammiksaar, seadusi rikkunud prokuröride osas alustanud? Millised on olnud menetluse otsused?
5. Milliste tegevustega on riigi peaprokurör Andres Parmas täitnud talle seadusega pandud ülesannet ja taganud, et prokuratuur tegutseb lähtudes seadustest ning nende alusel antud õigusaktidest ning prokurör tegutseb ainult seaduse alusel?

¹ Vastavalt ProkS § 30 lõikele 2 ei tohi riigi peaprokurör olla väljaspool ametikohustusi ühelgi muul valitaval või nimetataval ametikohal ja peab viivitamata teavitama valdkonna eest vastutavat ministrit kirjalikult, kui ta tegeleb või kavatseb tegeleda väljaspool ametikohustusi töölepingu või teenuste osutamise lepingu alusel, ettevõtjana või täisosanikuna täis- või usaldusühingus või juriidilise isiku juhtimis- või kontrollorgani liikmena. Ametikohustusi mõistetakse käesolevas paragrahvis korruptsioonivastases seaduses antud tähenduses.

6. Mitu teenistusliku järelevalvemenetlust² on peaprokurör Andres Parmas oma ametiajal seadust rikkunud prokuröride osas alustanud?
7. Kuidas ühilduvad aastate pikkused ja ressursimahukad alusetud ja poliitilise taustaga menetlused (nt Kajar Lemberi kaasus) eelarve otstarbeka kasutamise põhimõttega? Kas miljonitesse ulatuva maksumaksja raha alusetu raiskamise osas on alustatud järelevalvemenetlusi? Mitu ja mis ajal?

Lugupidamisega

/allkirjastatud digitaalselt/

Kert Kingo

kert.kingo@riigikogu.ee

Vastavalt RKKTS § 148 lõikele 1 vastab küsimuse adressaat küsimusele kirjalikult 10 tööpäeva jooksul selle edastamisest arvates.

² Prokuratuuri põhimäärus § 8 lg 2 p 16 (määrab ametnikele distsiplinaarkaristusi seadusega ettenähtud alustel ja korras) ja p 19 (teostab teenistuslikku järelevalvet prokuratuuris).